

STAKING GEVANGENISSEN 28/03/2025: BEZOEK GEVANGENISSEN ONTHULT SCHRIJNENDE OMSTANDIGHEDEN EN STRUCTURELE PROBLEMEN

De aanhoudende crisis in de Belgische gevangenissen leidt opnieuw tot onrust bij het gevangenispersoneel. Vakbonden klagen over structurele problemen zoals overbezetting, onveilige werkomstandigheden en een chronisch tekort aan middelen en personeel. Tijdens een nationale actie stelden stafhouders bij recente visitaties vast dat de rechten en waardigheid van gedetineerden onder druk staan, Advocaat.be bundelt en benadrukt deze bevindingen.

“De sterkte van een rechtstaat wordt bepaald door hoe ze omgaat met haar meest kwetsbaren, en door de vrijheidsberoving behoren gedetineerden tot die categorie.”

Peter Callens
Voorzitter Advocaat.be

Ondermaatse infrastructuur

De verslagen bevestigen helaas wat al herhaaldelijk in de media is gebleken, namelijk dat de detentieomstandigheden in veel instellingen ontoereikend zijn. De infrastructuur is verouderd en het capaciteitstekort leidt tot gebrekkige huisvesting. Gebouwen worden soms letterlijk gestut, oproepsystemen blijven maandenlang defect. Zonder grote renovatiewerken is sluiting soms de enige uitweg. Gedetineerden verblijven vaak met meerdere personen in ruimtes die oorspronkelijk bedoeld waren voor één persoon, tot 3 personen op 10m2. Dat tast de privacy en bewegingsvrijheid zeer ernstig aan, wat dan weer sneller leidt tot emotionele spanningen, fysieke ongemakken en agressie.

Daarnaast heeft de staat van de gebouwen een directe impact op de gezondheid en het welzijn van de gedetineerden. Problemen zoals vochtproblemen, afwezigheid van warm water, ongedierte en ramen die niet meer sluiten blijven aanhouden. Bovendien schiet ook de medische zorg in veel gevangenissen tekort. Gedetineerden moeten vaak lange tijd wachten op doktersbezoeken en noodzakelijke behandelingen, wat ernstige gevolgen kan hebben voor hun gezondheid. Psychiatrische zorg is in veel instellingen ondermaats, terwijl net daar de nood vaak het hoogst is. In sommige gevangenissen ontbreekt het aan voldoende medisch personeel, waardoor zelfs basiszorg niet altijd gegarandeerd is.

Impact op rechtsbijstand en eerlijke procesvoering

Ook de toegang tot juridische bijstand wordt in bepaalde gevangenissen gehinderd door de huidige omstandigheden. In verschillende instellingen zijn er onvoldoende geschikte consultatieruimtes voor vertrouwelijke gesprekken tussen advocaten en cliënten. Een rapport meldde zelfs dat passanten zien wie met wie aan het praten is en er soms flarden van een gesprek kunnen opvangen. Bovendien bemoeilijkt het tekort aan personeel een vlotte opvolging van dossiers. Die omstandigheden zetten het recht op een eerlijke verdediging onder druk.

“Een eerlijke rechtsgang begint met een omgeving waarin vertrouwelijke gesprekken mogelijk zijn, ongeacht de locatie. Dat is een elementair grondrecht.”

Nicolaas Vinckier
Bestuurder Advocaat.be

Goede praktijken als inspiratiebron

Ondanks de structurele problemen, zijn er ook hoopgevende initiatieven die aantonen dat een menswaardig gevangenisbeleid mogelijk is. Zo zetten bepaalde gevangenissen groepsactiviteiten en therapie om geïnterneerden voor te bereiden op re-integratie in de maatschappij. Ook is er soms een computerlokaal voor opleidingen en zijn soms diverse dienstverleners zoals VDAB en CGG aanwezig om gevangenen te begeleiden.

Nood aan daadkrachtig beleid

De stakingen onderstrepen dat zowel gedetineerden als het gevangenispersoneel lijden onder de huidige omstandigheden. Advocaat.be roept de beleidsmakers op om de aanbevelingen uit het visitatierapport ter harte te nemen en concrete maatregelen te nemen voor een menswaardiger en effectiever gevangenisbeleid.

“De straf bestaat uit de vrijheidsberoving, niet uit de onmenselijke omstandigheden van de opsluiting.”

Peter Callens
Voorzitter Advocaat.be

Toezicht en signaleren

Stafhouders hebben het recht, ingevoerd in 2024, om zonder voorafgaande toestemming van de minister van Justitie de gevangenissen binnen hun rechtsgebied te bezoeken. Tijdens deze bezoeken hadden ze toestemming om bewoonde cellen te betreden en met gedetineerden te spreken. Zo verzamelden ze bovenstaande inzichten over de detentieomstandigheden. Die observaties versterken de signalen van individuele advocaten en het gevangenispersoneel en dragen bij aan een betere bescherming van de fundamentele rechten van gedetineerden. De bezoeken, die in volledige onafhankelijkheid werden uitgevoerd, markeren een belangrijke stap in het toezicht op detentieomstandigheden en zullen regelmatig plaatsvinden. Advocaat.be bundelde de bevindingen.

Over Advocaat.be

Advocaat.be is een initiatief van de Orde van Vlaamse Balies en behartigt de belangen van de advocatuur en de rechtzoekende.

Perscontact

Sarah Roggeman
pers@advocaat.be
+32 (0)2 210 15 46
+32 (0) 479 73 85 74